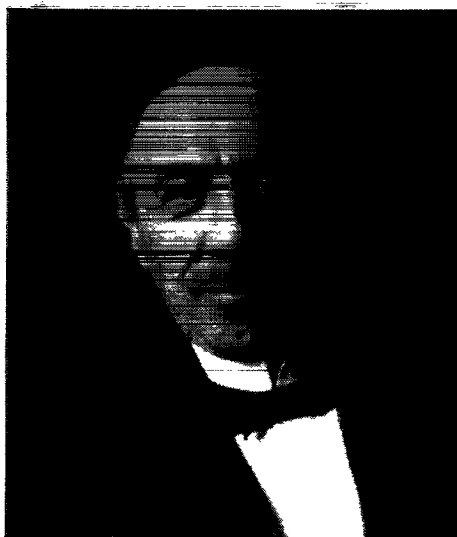

NEKROLOG

V. J. H. NORDMANN

23. februar 1872 - 31. januar 1962

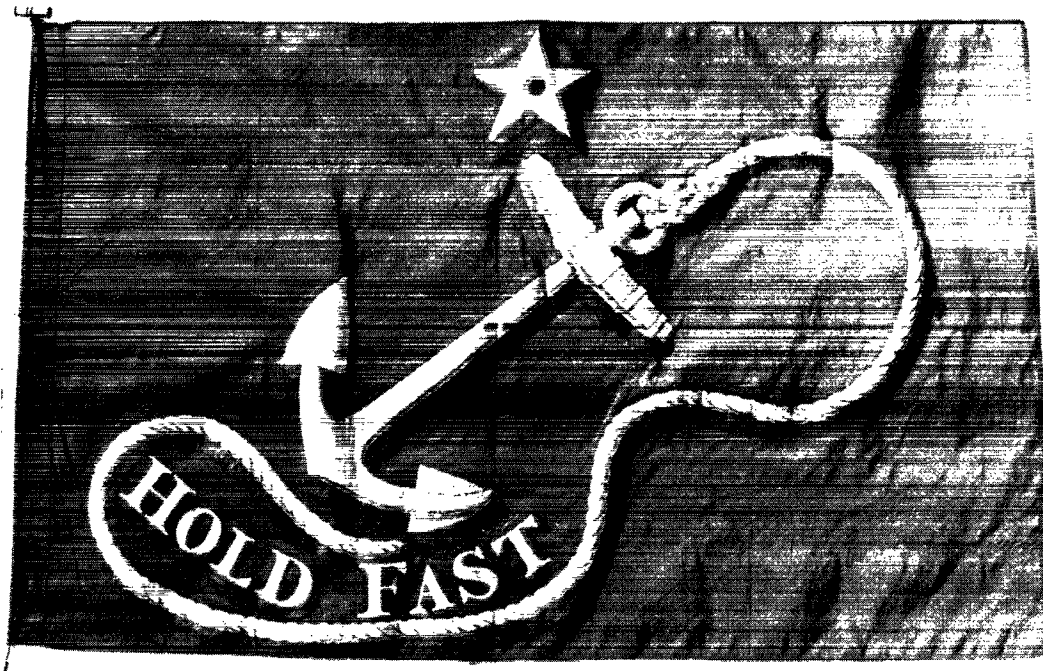
Dr. V. J. H. Nordmann.

Næsten 90 år gammel er fhv. statsgeolog, dr. phil. V. J. H. Nordmann afgået ved døden, og dermed afsluttedes et langt og dådligt liv i videnskabens tjeneste. I 1899 tog han magisterkonferens i zoologi og ansattes samme år ved Danmarks geologiske Undersøgelse, hvor han i årenes løb avancerede til statsgeolog. Uddannet som zoolog behandlede Nordmann de kvartære, skalførende aflejringer i Danmark, deriblandt en række havdannelser afsatte under højarktiske forhold i tilknytning til istiderne. Men også Danmarks pattedyr i fortiden og menneskets indvandring i Norden har han behandlet i større værker og desuden skrevet en række geologiske afhandlinger og kortbladsbeskrivelser. Dr. Nordmann var en levende og alsidigt interesseret mand, som uden for sit egentlige fag besad en umådelig viden både arkæologisk, etnografisk og kulturhistorisk, en viden, som han med stor glæde gjorde andre delagtige i. Også naturfredningen havde hans store interesse,

men her skal dog særlig mindes om hans tilknytning til Grønland.

Dr. Nordmann var ægte københavner, opvokset i et solidt håndværkerhjem i den indre by. En nær ven af familien var den kendte Grønlandsmand Carl Petersen, Penny, Kane og Mac Clintock's ledsager og tolk og forfatter af bogen »Den sidste Franklinekspedition«. Der kan næppe være tvivl om, at den kvikke og velbegavede dreng har slugt Carl Petersens beretninger fra det høje nord med åbent sind, og at hans senere store interesse for Grønland har sit udspring her, men allerede 8 år gammel måtte han følge sin gode ven til graven. I mange år var på Nationalmuseet udstillet Carl Petersens smukke blå silkeflag med guldbroderet stjerne og anker med kætting, der omslynger ordene »Hold fast«. Carl Petersen havde ført det med sig på sine slæderejser, og det vajede på skonnerbarken »Fox« under den sidste Franklin ekspedition 1857-59. Stor var dr. Nordmanns sorg, da dette kære minde om Carl Petersen tilsyneladende helt forsvandt ved den store omordning, da museet udvidedes til sin nuværende skikkelse, men ikke mindre hans glæde, da flaget for et års tid siden atter kom for dagen i god behold. Det opbevares nu i Arktisk Institut.

I 1911 foretog dr. Nordmann ledsaget af sin hustru en zoologisk-geologisk ekspedition til Nordre Strømfjord i Vestgrønland og opnåede en række gode resultater, hvoraf nogle var af stor betydning for tolkningen af de gamle, arktiske havaflejringer i det egentlige Danmark. Denne rejse var den eneste, Nordmann kom på til Grønland, men han bevarede i årene, der fulgte, en stadig forbindelse med landet deroppe. Blandt andet erhvervede han ved sin gode ven, kolonibestyrer Hedegaards mellemkomst adskillige værdifulde, etnografiske genstande fra Angmagssalik. Leverandøren af dem var ingen ringere end åndemaneren Maratse, men han afgav dog ikke sine klenodier, før kolonibestyreren havde for sikret ham om, at dr. Nordmann var en virkelig betyde-

Carl Petersens blå silkeflag, som han medførte på sine slæderejser, og som vajede på skonnertbarken »Fox« under den sidste Franklin ekspedition 1857–59. Janus Sørensen oplyser i årsskriftet for 1941 pag. 89, at Carl Petersen fik flaget foræret af danske damer i England ved afrejsen 1857 med Fox. Det smukke flag opbevares nu i Arktisk Institut, Charlottenlund.

Foto: Alf Kiilerich

lig personlighed. De bedste af disse etnografika overlod Nordmann senere til Nationalmuseet.

Efter rejsen til Grønland holdt Nordmann den 31. januar 1912 et foredrag i Det grønlandske Selskab. Det blev samme år trykt i årsskriftet under titlen: »Fra Nordre Strømfjord til Gieseckes Sø«. I 1913 optoges Nordmann dernæst som medlem af Selskabet og forblev medlem i 25 år. Han indvalgte 1924 i Selskabets bestyrelse og var redaktør af årsskriftet 1924–25. Allerede i 1925 udtrådte Nordmann imidlertid af bestyrelsen, men han tog dog i de følgende år levende del i Selskabets møder, således som deltager i en diskussion den 25. februar 1926, hvor et forslag til lovændringer behandledes. Under forhandlingerne fremsatte dr. Nordmann den tanke, at Selskabet i stedet for et årsskrift burde udgive et periodisk tidsskrift. Han

fremhævede, at det næppe ville volde vanskelighed at skaffe stof nok til et sådant tidsskrift, og at det formentlig ville finde betydelig større udbredelse, end årsskriftet hidtil havde haft. Forslaget vandt nogen forståelse i forsamlingen, men mødte dog en vis skepsis hos formanden, inspektør Harries, og mødet resulterede i, at årsskriftet bibeholdtes, medens større afhandlinger fremtidigt skulle udkomme i en særlig serie: »Skrifter«.

Eftertiden har imidlertid vist berettigelsen af dr. Nordmanns synspunkter på den smukkeste måde gennem Det grønlandske Selskabs succesfulde udgivelse af tidsskriftet »Grønland«. Til dette tidsskrift leverede dr. Nordmann iøvrigt i sin høje alderdom, så sent som 1961 et bidrag: en ny, livfuld skildring af hans ekspedition til Grønland for 50 år siden.

Alfred Rosenkrantz.